

SANTA MISSA D'INICI DEL MINISTERI PETRÍ DEL BISBE DE ROMA

Homilia del papa Benet XVI

PLAÇA DE SANT PERE

DIUMENGE 24 D'ABRIL DE 2005

Senyors cardenals,

Venerables germans en l'episcopat i en el sacerdocí,

Distingides autoritats i membres del Cos Diplomàtic,

Benvolguts germans i germanes,

Tres vegades ens ha acompanyat aquests dies tan intensos el cant de les lletanies dels sants: durant els funerals del nostre Sant Pare Joan Pau II; en l'entrada dels cardenals en conclave i també avui, quan les hem cantat novament amb la invocació: *Tu illum adiuva*, assisteix el nou successor de sant Pere. He escoltat aquest cant de pregària cada vegada d'una manera completament singular, com un gran consol. Que abandonats que ens hem sentit després de la mort de Joan Pau II! El papa que durant 26 anys ha estat nostre pastor i guia en el camí al llarg del nostre temps. Ell ha traspassat el llinard cap a l'altra vida, entrant en el misteri de Déu. Però no ha fet aquest pas en solitari. El qui creu, mai no està sol; no ho està en la vida ni tampoc en la mort. En aquells moments hem pogut invocar els sants de tots els segles, els seus amics, els seus germans en la fe, sabent que serien el seguici vivent que l'acompanyaria al més enllà, fins a la glòria de Déu. Nosaltres sabíem que allí s'esperava la seva arribada. Ara sabem que ell està entre els seus i es troba realment a casa seva. Hem estat consolats de nou fent l'entrada solemne en conclave per elegir el qui Déu havia escollit. Com en podíem reconèixer el nom? Com 115 bisbes, procedents de totes les cultures i països, podien trobar a qui Déu volia atorgar la missió de lligar i de deslligar? Un cop més, ho sabíem; sabíem que no estem sols, que estem envoltats, guiats i conduïts pels amics de Déu. I ara, en aquest moment, jo, feble servidor de Déu, he d'assumir aquesta comensal inaudita, que supera realment tota capacitat humana. Com ho puc fer? Com seré capaç de dur-ho a terme? Tots vosaltres, estimats amics, acabeu d'invocar tota la multitud dels sants, representada per alguns dels grans noms de la història que Déu teixeix amb els homes. D'aquesta manera, també en mi revifa

aquesta consciència: no estic sol. No he de portar jo sol el que, en realitat, mai no podria suportar jo sol. La multitud dels sants de Déu em protegeix, em sosté i em mena. I m'acompanyen, estimats amics, la vostra indulgència, el vostre amor, la vostra fe i la vostra esperança. En efecte, a la comunitat dels sants no hi pertanyen només les grans figures que ens han precedit i que coneixem pel nom. Tots nosaltres som la comunitat dels sants; nosaltres, batejats en el nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant; nosaltres, que vivim del do de la carn i la sang de Crist, per mitjà del qual ens vol transformar i fer-nos semblants a Ell. Sí, l'Església és viva; aquesta és l'experiència meravellosa d'aquests dies. Precisament en els dies tristos de la malaltia i la mort del Papa, s'ha manifestat quelcom de forma meravellosa davant dels nostres ulls: que l'Església és viva. I l'Església és jove. Ella porta a dintre seu el futur del món i, per tant, ens indica també a cada un de nosaltres el camí vers el futur. L'Església és viva i nosaltres ho veiem: experimentem l'alegria que el Ressuscitat ha promès als seus. L'Església és viva; és viva perquè Crist és viu, perquè Ell ha ressuscitat veritablement. En el dolor que apareixia al rostre del Santo Pare en els dies de Pasqua, hem contemplat el misteri de la passió de Crist i alhora hem tocat les seves ferides. Però tots aquests dies també hem pogut tocar, en un sentit profund, el Ressuscitat. Hem pogut experimentar l'alegria que Ell ha promès, després d'un temps breu de fosc, com a fruit de la seva resurrecció.

L'Església és viva: d'aquesta manera us saludo amb gran goig i amb gratitud a tots els qui esteu aquí reunits, venerables germans cardenals i bisbes, estimats sacerdots, diaques, agents de pastoral i catequistes. Us saludo a vosaltres, religiosos i religioses, testimonis de la presència transfigurant de Déu. Us saludo a vosaltres, fidels laics, immersos en el gran camp de la construcció del Regne de Déu que s'expandeix pel món, en qualsevol manifestació de la vida. Aquesta salutació

s'omple d'afecte en adreçar-la també a tots els qui, havent renascut en el sacrament del Baptisme, encara no estan en comunió plena amb nosaltres, i a vosaltres, germans del poble jueu, al qual estem units estretament per un gran patrimoni espiritual comú, que arrela en les promeses irrevocables de Déu. Penso, finalment –quasi com una ona expansiva– en tots els homes del nostre temps, creients i no creients.

Estimats amics! En aquest moment no em cal presentar un programa de govern. Alguna característica de la que considero la meva tasca l'he pogut exposar ja en el meu missatge del dimecres 20 d'abril; no mancaran altres ocasions per fer-ho. El meu vertader programa de govern és no fer la meva voluntat, no seguir les meves pròpies idees, sinó posar-me, junt amb tota l'Església, a l'escolta de la paraula i de la voluntat del Senyor i deixar-me conduir per Ell, de manera que sigui Ell mateix el qui condueixi l'Església en aquesta hora de la nostra història. En comptes d'exposar un programa, voldria més aviat intentar comentar simplement els dos signes amb què es representa litúrgicament l'inici del ministeri de Pere; a més, aquests dos signes reflecteixen també exactament el que s'ha proclamat a les lectures d'avui.

El primer signe és el pal-li, teixit de llana pura, que se'm posa sobre les espatlles. Aquest signe antiquíssim, que els bisbes de Roma porten des del segle IV, es pot considerar una imatge del jou de Crist, que el bisbe d'aquesta ciutat, el Servent dels Servents de Déu, pren sobre les espatlles. El jou de Déu és la voluntat de Déu que nosaltres acollim. I aquesta voluntat no és un pes exterior, que ens oprimeix i ens priva de la llibertat. Conèixer allò que Déu vol, conèixer quin és el camí de la vida, era l'alegria d'Israel, el seu gran privilegi. Aquesta és també la nostra alegria: la voluntat de Déu, en comptes d'allunyar-nos de la nostra pròpia identitat, ens purifica –a vegades, potser de manera dolorosa– i ens fa tronar així a nosaltres mateixos. D'aquesta manera, no el servim només a Ell, sinó també a la salvació de tot el món, de tota la història. De fet, el simbolisme del pal-li és més concret encara: la llana d'anyell representa l'ovella perduda, malalta o feble, que el pastor porta a coll i be per menar-la a les aigües de la vida.

La paràbola de l'ovella perduda, que el pastor busca en el desert, va ser per als Pares de l'Església una imatge del misteri de Crist i de l'Església. La humanitat –tots nosaltres– és l'ovella esgarriada en el desert que ja no pot trobar el camí. El Fill de Déu no permet que això passi; no pot abandonar la humanitat a una situació tan miserable. S'aixeca, abandona la glòria del cel, per anar a buscar l'ovella i seguir-la, àdhuc fins a la creu. Se la posa a les espatlles, carrega amb la nostra humanitat i ens porta a nosaltres mateixos, perquè Ell és el bon pastor, que dóna la vida per a les ovelles. El pal-li indica primerament que Crist ens porta a tots nosaltres. Però, alhora, ens invita a portar-nos els uns als altres. Es converteix així en el símbol de la missió del pastor de què parlen la segona lectura i l'Evangeli d'avui. La santa inquietud de Crist ha d'animar el pastor: a ell no li és indiferent que moltes persones vaguin pel desert. I hi ha moltes formes de desert: el desert de la pobresa, el desert de la fam i de la set; el desert de l'abandonament, de la soledat, de l'amor trencat. Hi ha també el desert de la foscor de Déu, del buit de les ànimes que ja no tenen consciència de la dignitat i del rumb de l'home. Els deserts exteriors es multipliquen en el món, perquè s'han estès els deserts interiors. Per això, els tresors de la terra ja no estan al servei del conreu del jardí de Déu, perquè tots hi puguin viure, sinó subjugats al poder de l'explotació i de la destrucció. L'Església en conjunt, com també els seus pastors, s'han de posar en camí com Crist per rescatar els homes del desert i conduir-los al lloc de la vida, vers l'amistat amb el Fill de Déu, vers Aquell que ens dóna la vida, i la vida en plenitud. El símbol de l'anyell té encara un altres aspecte. Era costum en l'antic Orient que els reis es diguessin a si mateixos pastors del seu poble. Era una imatge del seu poder, una imatge cínica: per a ells, els pobles eren com ovelles de les quals el pastor podia disposar com volia. Al contrari, el pastor de tots els homes, el Déu viu, s'ha fet Ell mateix anyell, s'ha posat de la part dels anyells, dels qui són trepitjats i sacrificats. Precisament així Ell es revela com el pastor veritable: "Jo sóc el bon pastor [...]. Jo dono la vida per les ovelles", diu Jesús de si mateix (Jn 10,14 i seg.). No és el poder el que redimeix, sinó l'amor. Aquest és el distintiu de Déu: Ell mateix és amor. Quantes vegades voldríem que Déu es mostrés més fort! Que actués

durament, derrotés el mal i creés un món millor. Totes les ideologies del poder es justifiquen així, justifiquen la destrucció del que s'oposaria al progrés i a l'alliberament de la humanitat. Nosaltres patim per la paciència de Déu. I, tanmateix, tots necessitem la seva paciència. El Déu que s'ha fet anyell ens diu que el món se salva pel Crucificat i no pels crucificadors. El món és redimit per la paciència de Déu i destruït per la impaciència dels homes.

Una de les característiques fonamentals del pastor ha de ser estimar els homes que li han estat confiats, tal com Crist estima, perquè està al seu servei. "Pastura les meves ovelles", diu Crist a Pere, i també a mi, en aquest moment. Pasturar vol dir estimar, i estimar vol dir també estar disposats a sofrir. Estimar vol dir donar el bé veritable a les ovelles, l'aliment de la veritat de Déu, de la paraula de Déu; l'aliment de la seva presència, que Ell ens dona en el Santíssim Sagrament. Estimats amics, en aquest moment només puc dir: pregueu per mi, perquè aprengui a estimar cada vegada més el Senyor. Pregueu per mi, perquè aprengui a estimar cada vegada més el seu ramat, a vosaltres, la Santa Església, a cada un de vosaltres, tant personalment com comunitària. Pregueu per mi, perquè, per por, no fugi davant dels llops. Preguem els uns pels altres perquè sigui el Senyor qui ens guïï i nosaltres aprenguem a guiar-nos els uns als altres.

El segon signe amb el qual la litúrgia d'avui representa l'inici del ministeri de Pere és el lliurament de l'anell del pescador. La crida de Pere a ser pastor, que hem escoltat a l'Evangelí, ve després de la narració d'una pesca abundant; després d'una nit en la qual van tirar les xarxes sense èxit, els deixebles van veure a la riba el Senyor ressuscitat. Ell els diu que tornin a pescar, i heus aquí que la xarxa s'omple tant que no tenen forces per treure-la; hi havia 153 peixos grans i, "tot i haver-hi tant de peix, la xarxa no es va esquinçar" (Jn 21, 11). Aquest relat al final del camí terrenal de Jesús amb els seus deixebles es correspon amb un del principi: tampoc llavors els deixebles no havien pescat res durant tota la nit; també llavors Jesús va invitar Simó a remar mar endins. I Simó, que encara no es deia Pere, va dir aquella resposta admirable: "Mestre, ja tu ho dius,

calaré les xarxes". Llavors se li va confiar la missió: "No tinguis por. D'ara endavant seràs pescador d'homes" (Lc 5, 1.11). També avui es diu a l'Església i als successors dels apòstols que tirin mar endins de la història i calin les xarxes, per conquerir els homes per a l'Evangelí, per a Déu, per a Crist, per a la vida veritable. Els Pares han dedicat també un comentari molt particular a aquesta tasca singular. Diuen així: per al peix, creat per viure a l'aigua, resulta mortal treure'l del mar. Se'l priva del seu element vital per convertir-lo en aliment de l'home. però en la missió del pescador d'homes passa el contrari. Els homes vivim alienats, en les aigües salades del sofriment i de la mort; en un mar de foscor, sense llum. La xarxa de l'Evangelí ens rescata de les aigües de la mort i ens porta a la resplendor de la llum de Déu, a la vida veritable. Així és, efectivament: en la missió de pescador d'homes, seguint Crist, cal treure els homes del mar salat per totes les alienacions i portar-lo a la terra de la vida, a la llum de Déu. Així és, veritablement: nosaltres existim per ensenyar Déu als homes. I només on es veu Déu, comença realment la vida. Només quan trobem en Crist el Déu viu, coneixem el que és la vida. No som el producte casual i sense sentit de l'evolució. Cada un de nosaltres és el fruit d'un pensament de Déu. Cada un de nosaltres és estimat, cada u és estimat, cada u és necessari. No hi ha res més bonic que haver estat agafats, sorpresos, per l'Evangelí, per Crist. No hi ha res més bonic que conèixer-lo i comunicar als altres l'amistat amb ell. La tasca del pastor, del pescador d'homes, pot semblar feixuga a vegades. Però és joiosa i gran, perquè en definitiva és un servei a l'alegria, a l'alegria de Déu que vol entrar en el món.

Voldria ara destacar encara una cosa: tant en la imatge del pastor com en la del pescador, apareix de manera molt explícita la crida a la unitat. "Encara tinc altres ovelles que no són d'aquest ramat, i també les he de guiar. Elles escoltaran la meua veu, i hi haurà un sol ramat i un sol pastor" (Jn 10, 16), diu Jesús al final del discurs del bon pastor. I el relat dels 153 peixos grans acaba amb la felicitat constatació que, "tot i haver-hi tant de peix, la xarxa no es va esquinçar" (Jn 21,11). Ai de mi, Senyor estimat! Ara la xarxa s'ha trencat, voldríem dir adolorits. Però no, no hem d'estar tristos! Alegrem-nos per la vostra

promesa que no defrauda i fem tot el que sigui possible per recórrer el camí cap a la unitat que Vós ens heu promès. Recordem-la en la pregària al Senyor, com a captaires; sí, Senyor, recordeu-vos del que vau prometre. Feu que siguem un sol pastor i un sol ramat! No permeteu que s'esquinci la xarxa i ajudeu-nos a ser servidors de la unitat!

En aquest moment, el meu record torna al 22 d'octubre de 1978, quan el papa Joan Pau II va iniciar el seu ministeri aquí, a la plaça de Sant Pere. Encara, i contínuament, ressonen a les meves orelles les paraules que va pronunciar llavors: "No tingueu por! Obriu, més encara, obriu de bata a bat les portes a Crist!" El Papa parlava als forts, als poderosos del món, els quals tenien por que Crist els pogués treure quelcom del seu poder, si l'haguessin deixat entrar i haguessin donat la llibertat a la fe. Sí, ell certament els hauria tret alguna cosa: el domini de la corrupció, de la vulneració del dret i de l'arbitrarietat. Però no els hauria tret res del que pertany a la llibertat de l'home, a la seva dignitat, a l'edificació d'una societat justa. El Papa parlava també a tots els homes, sobretot als joves. És que no tenim por tots, d'alguna manera, si deixem entrar Crist totalment a dins nostres, si ens obrim totalment a Ell, por que Ell ens pugui treure quelcom de la nostra vida? És que potser no tenir por de renunciar a quelcom gran, únic, que fa la vida més bella? No correm el risc de trobar-nos llavors en l'angoixa i de veure'ns privats de la llibertat? I, encara, el Papa volia dir: No! Qui deixa entrar Crist no perd res, res –res absolutament– del que fa la vida lliure, bella i gran. No! Només amb aquesta amistat s'obren les portes de la vida. Només amb aquesta amistat s'obren realment les grans potencialitats de la condició humana. Només amb aquesta amistat experimentem el que és bell i el que ens allibera. Així, avui, jo voldria, amb gran força i amb gran convicció, a partir de l'experiència d'una llarga vida personal, dir-vos a tots vosaltres, estimats joves: No tingueu por de Crist! Ell no treu res, i ho dóna tot. El qui es dóna a Ell, rep el cent per u. Sí, obriu, obriu de bata a bat les portes a Crist, i trobareu la vida veritable. Amén.